

A ZENEI FEGYELEM HITÉVEL

Molcer Mátyás *Concertino zongorára, üstdobokra és vonószenekarra* című alkotásáról

Korunk művészeti alkotásaira rányomja bélyegét a formakeresés; a tartalom és a forma összeütközésének antitezise jellemzi a legújabb kor zenei alkotóinak ars poeticáját. Ebben a művészeti miliőben szinte jólesik, ha olyan műalkotást ismerünk meg, amelyben a tartalom és a forma annyira művészi igénnyel egészíti ki egymást, mint Molcer Mátyás legújabb alkotásában, a *Concertino zongorára, üstdobokra és vonószenekarra* című alkotásában, amelynek ősbemutatója az Életjel üzenet-estjén volt. A formailag teljes, zárt versenymű erényei már első halláskor felismerhetők, s a partitúra tüzetes áttanulmányozása egyértelmű tanúbizonyságot nyújt afelől, hogy jelentős művészi értékei vannak.

Mindenekelőtt üde, szinte juvenilis hangvétele ragadta magával a hallgatót. Közvetlen hangulati élményt nyújtott a változatos, hol kissé szomorkás, hol viszont ábrándosan mosolygó partitúra megszólaltatása. Az egységes zeneművet — a szubtil lírai hangvétele mellett — a jóízléssel párosuló szellemesség is átszővi. Helyenként a közelmúltban sikerrel előadott *II. zongoraverseny* hangulata áradt felénk: ebben az alkotásban is egy bizonyos fajta brechti elidegenülési folyamatnak lehettünk fültanúi. Az alapos mesterségbeli tudás azonban a műnek ezekenél a részeinél is kellő fegyelemre készítette a szerzőt.

A nyersanyag sajátos molceri alakot öltött: a vonósok által megszólaltatott *Allegretto cantabile* lágy, szenzibilis, mondhatni törekeny, magyaros hangvételű melódiái az üstdobok határozott, erőteljes ritmikájú második témájához vezetnek, majd a zenekarnak polifonikus ihletésű harmadik témájával le is zárul az exozóció.

Nem hallgathatjuk el a beiktatott zongoraszóló hatástkeltő szerepét. A második téma ritmikus, határozott motívumaival kapcsolódik a versenyműbe, hogy azután a brahmsi koncepciók szellemében egyenrangú partnerként közreműködjön a zenekarral. Az ilyen megoldású »in medias res« alkotói technika, hisszük, Molcer poétikai jártasságára vezethető vissza, ugyanis a zongoraszóló jelentkezése után azonnal a technikai feladatokat igénylő földolgozási rész, az úgynevezett Durchführung következik, amelyet egy széles skálájú zongorakádencia követ, mintegy tág teret hagyva az előadóművész rögtönzési képességeinek, hajlamainak.

A zongorakádenciába majdnem teljesen észrevétlenül beleolvad egy rubatoszerű, lassú, méltóságteljes tétel, amelyhez hasonló formai tételre nemigen emlékszünk. Ez az újítás azonban nem fenyeget

keskedés — amire, sajnos, korunk alkotásaiban igen sok példa van —, hanem egy kiforrott, szabályszerű, művészi igényeket nem nélkülöző mozzanatot; ugyanis Molcer nagy sikert aratott *I. zongoraversenyénél* is alkalmunk volt felfigyelni erre az eufonikus vonatkozásaiban szerencsés megoldásra.

A középső rész, a Rubato szférikus megoldása s a tételbe beékelődő zongoraszám nyújtja a fő zenei élményt. Az ember társadalmi elhagyatottságának magasztos hangulatbeli megformálása ez a zenei fejezet: a tökéletes áhítása, az antimetafizikai világmegváltás fennkölt monológja. A vonósok ad libitum glissandói egyfajta félelmet ébresztő zsongást, az ember lélektani ürességének, társadalmi helykeresésének az érzetét keltik a hallgatóban.

A versenymű további része az üstdobok halk morajával indul a zeneelmélet által szabványyszerűen meghatározott útján. A továbbiakban felidéződnek a második téma határozott ritmusai, majd a szokásos repríz-komplexummal folytatódik, hogy azután a versenymű a codával le is záruljon.

A kiskoncert jellegzetes hangvételbeli sajátága a helyenként felbukkanó magyaros motívumok sora. A zongora lágy szellemben fogant recitativója egy kicsit szűkebb hazánk etnikai körülhatároltságát, az itt élő népekkel vállalt sorsközösségünket kelti életre a zene hangján. A magányosság érzetét idéző zongoraszóló a tömeges, de néma hangszeregyvelegben, a kis népek tragikummal telt sorsát érzékelteti. A sorsvállalás elhalkuló himnusza ez a fejezet.

Végül megállapíthatjuk, hogy a szerző — bár kiválóan ismeri a szólóhangszert — nem alkalmaz bravúros megoldásokat, sem csillogó futamokat, amelyek a standard zongoraversenyek sajátosságai. Mérték-tartása mindenképpen javára válik.

